

Indúlt BETSBÖL Szeredán 9. Május. 1787.

Titkok' titka, Kersonésusi út.

Már tudjuk, hogy a' Publikumnak edgy okos' rész
 Vá fze olly bal vélekedéssel légyen, hogy sem
 a' F. Tsászár, sem a' F. Tsaszárné soha Kersonésusba
 koronázásra menni nem-is szándékoztanak légyen,
 hanem itt az egész firhang alatt más, még senki or-
 rára nem függesztett dolgok légyenek el-rejtetve;
 mellyet tsak a' következesek nyilatkoztathatnak-ki.
 De minthogy mi tsak azt írhattuk, a' mit, vagy
 más Levelekből olvasunk, vagy a' Publikum el-hite-
 tett magával; e' következendöket ki ki úgy hidgye
 a' mint híheti: A' Gallitziából jött Levelek szerént,
 a' múlt hónapnak 17-dikén Tarnovba váratik vala a'
 F. Monárkha, honnan a' maga útját még azon napon
 Dombika felé kívánnyá vala követni; de Dombika

és *Biala* között 4. ú. m. *Biala*, *Rava*, *Danétz* és *Visztz-
loka* folyó vizek lévén, ezek felettébb meg-áradta-
nak, és a' *Monárkhát* úttjában akadályoztaták. Má-
fok tökéletesen hiszik, hogy ő *Felsőge*, és az egész
útazó fő *Kompánia Kerfonésusba* mennyen, sőt azt
mondják némellyek, hogy a' *Muszka Tsászárné* nem-
is megszűne volna már tőle, hónnan a' *Felsőges Tsá-
szárnak* eleibe, vagy *Hertzeg Potemkin*, vagy ha
a' *Törökök* szép tsendességben fülelnek, *Fő-Vezér*
Romántzov a' *F. Tsászári Követ Kobentzel* Urral
fognának menni, hogy a' nagy *Katharina* nevében
szerentsés meg-érkezést kívánnyanak. — A' *Török*
zenebonát mutató környül-állások máig sem szünte-
nek-meg; noha *Hertzeg Kaunitz* mindeneket tsendes
békefességgel biztatni bátorodik; de úgy, hogy a' *Tö-
rök* önként azt a' nótát járja, mellyet már ennek-
előtte edgynéhány esztendőkkel ki-kótáztanak vala
számára: mi lesz, mi nem e' dologból? sem én,
sem más nem tudja; míg a' következesek meg-nem
mutatják; azért nézzük mik az

Elegyes Hírek?

Ezek: hogy a' *F. Tsászárnak* el-menetele előtt meg-
áll az *instálók' tornáttzában* edgy meg-kereszteltett
'*Sidó*, és perorálni kezdi a' *Tsászár* előtt a' maga
szörnyű érdemeit, mellyet ő *R. Kathólikussá* való lé-
telével nyervén, annál bátrabb hangon kéri vala a'
penziót, mivel nem tsak maga, hanem testvére-is az
ő szorgalmatosága által mind *Keresztyényekké* let-
tenek; *II-dik József* meg-fogá a' '*Sidónak* kezét, 's
ezt mondá: *A' kegyelmed tselekedete olly nagy, és*
olly nemes, hogy nékem azt meg-jutalmaztatnom
lehetetlen, azt egyedül tsak az *Isten* jutalmaztattya-
meg. Ekkor vészre észre a' *Prosélitussá* lett *Izraelita*,

hogy

hogy a' Monárkha előtt nem fok jutalmat nyer a' szakál el-mettzés, hite' meg-jobbítottáért pedig annál, a' kiben hitét meg-jobbította, kell *pensióért* kereskedni, — Az ifjú Gróf *Kohári*, Hertzeg *Diettrichstein* edgyetlen edgy hajadon leányát véfzi magának feleségül. — Miskóltzról ezt írják: A' mi V. Ispányunk T. *Ragályi József* Úr nagy hafznára vagyon azzal a' közönségnek, hogy az itten lévő fok Rabokkal szüntelen dolgoztat. Eddig a' Városon kívül lévő hidakat, 's töltéseket tsinálták, már Miskóltz Várofsának útfzait igazgattyák, 's töltegetik követtsel. Mindeknek, kik nálunk meg-fordúlnak, tudják, melly sáros és alkalmatlanok valának itten az útfzak, 's már most valahára mind jó állapotra lépnek. Ez a' Rabok által való munkálkodás nem tsak a' *Cafsában* tart-meg edgynehány 100 forintot, hanem e' mellett a' munkás emberek-is a' magok munkájokban az által nem akadájoztatnak; a' Rabok pedig kívül nappal jó levegő-éggel élnek, tsak éjszaka szívják magokba a tömlötz' meg-rekedt roszfzagú levegő egét.“ Ez a leg-böltsebb gondolatok között edgy. — El-menetele előtt ő Felsége újjonnan parantsolt vala, hogy a' *Moelki* es *Goettvighi* nagy épületekben lévő szobák, és az épület' egész környül-állása ő Felségének írásba bé-adafsék. Azt mondják az ennek okát tudni kívánók, hogy a' Monárkha mind azokat az el-törlött *Klastrombéli szerzeteseket*, kik azzal tartván: *littera occidit, spiritus vivificat*, nem úgy tanúltanak, hogy az Úr' szöllőjében lelki munkások lehessenek, 's azonban idősebb plánták, hogy sem a' nevedékeny T. Papok' leg-szebben virágzó kertében ilhetnének, 's a' többi ott lévő virágokhoz hasonló hafznos gyümölsöket teremhetnének; ide edgyüvé fogja gyűjteni, és az *Ekklesiái Cafsából* hól-

tig tisztelettel fogja tartani. — Hogy a' *Meckhel-*
mi Fő-Puspok Námur Ur, azért, hogy a' F. Tsá-
szári paransolatnak nem engedelmeskedett, Puspok-
ségétől meg-fosztatott, és hogy a' Kaputzinufok Gene-
rális Visitátorának-is 24 óra alatt az egész Ts. K.
Birodalomból ki-kellett költözni, minden levelek
által bizonyosnak lenni mondatik. — Igaz légyen-é
ezen hír, hogy a' Muszka Tsászárné Kiovban a'
Lengyel fővel és Főrendekkel edgy Diétát tartott,
melly szerént a' 2-dik Muszka Printz *Konstántin* a'
Tsászárné Unokája a' Lengyel Koronának örökös Suc-
cessorává valasztatott? az idő bizonyítja-meg; mert
más levelek szerént, ezen Koronára a' mi kedves vólt
Helytartónk Szaksz-Tesseni *Albert* Hertzeg válasz-
tatott vala; de elég az, hogy már választatott vala-
ki; mert ezzel a' változással több változások-is vagy-
nak öszve köttetve: kétség kívül csak az az alkal-
matosság váratik, hogy mindennek ki-juthasson az
osztájban a' maga része. — Edgynehány hetekkel
ennekelötte edgy halász a' *Tiberis* folyó-vízében
edgy emberi testet szemlélvén, közelebb evez, 's
meg-látja, hogy edgy Apát Úr köntösben lévő már
fenyvedni kezdett test; kinek feje, és némelly tsont-
jai öszve-valának törve. Jelenti a' Politziájnak, 's
rá-esmérének, hogy *Ubáldó-Domini-Urbináta* Apát
Úr teste légyen; ki már 2 hónapoktól fogva nem lát-
tatik vala Rómában. E' bizonyoson a' gonosztévők
keze által jútott ezen állapotra. — Ritka hét, hogy
Rómában a' *Pasquinus* nevű oszlopon gyalázatos-írást
(Pasquilust) ne találának. A' napokban megint ezt
függesztették vala ezen oszlopra: *PIUS SEXTUS* Pon-
tífex domi, sed non alibi. — Ezen hónapnak 3-di-
kán, ú. m. a' Kereszt találásnak szokott innepén, a'
Tsil-

Tsillagos Keresztes rednek fő Afzszonya a' Toskánai Hertzeg afzszony, ezen Rendre újra 23 Fő-Dámákat méltóztatott ki-nevezni; kik között 3 fő Magyar Dámák-is találatnak; ú. m. *G. Hochenfeld Anna Mária*, Hertzeg Eszterháziné; *G. Mária Antonia Herberstein*, Gróf *Bathiániné*, és *Haller Ersébet*, *Hunyadiné*. — Szokásban vala hajdon a' Magyar parafztok között, hogy a' szüléknek halálával a' föld és más mozdúlhatatlan jószágok, a' több testvérek között, a' kisebbik fiúra száll vala. Edgy nem régiben botsátott F. tendelés szerént ennekutánna a' nagyobbik fiúra marad a' gazdaság: hogy ha pedig a' gyermekek aprók és alkalmatlanok a gazdaságnak folytatására, ekkor a' Mostoha atyán kívül más gondvifelője rendeltetik, mind addig, míg alkalmas léfzen magától gazdaságot folytatni, 's t. — A' Toskánai Státusnak minden Fő-Püspökei és nagy Papjai, a' már meg-írt Szinodusra, a' múlt hónapnak 23-dik napjára öfzve-gyűltenek vala Florentziában a' Király leg-nagyobbik palotájában, hól reggeli 9 órától fogva dél utánni 1 óráig tanátsot tartának; és a' második gyűlés 25-dikre rendelteték. Rövid napok alatt meg-fogjuk tudni ezen Synodusnak végezéseit. — A' Mufzka és a' Sicilliai Udvar között esett kereskedésbéli szövetség után, a' M. Tsáfzárné edgy Konsúlt rendelt vala ezen Udvarhoz; ki Nápolyba mutatna, mellyre nézve a' Sicilliai Udvar is a' Nizzai Konsúlt *Vincenes Muségánt* a' Mufzka Udvarnál Kersonéfusban Konsúlnak tette; a' ki már el-is indúlt. — Eppen most érkezik Varsoviából edgy levél kezünkhez, melly a' Mufzka Tsáfzárnénak a' Lengyel Fő-rendek között ki-öfztott drága ajándékaival tellyes. Nem szeretik ezt a' köz Lengyelek: morognak a' Ki-ovi Diétaért; kéttség-kivül ment valami fülekbe. —

Közelebb bocsátott Levelünkben írtunk vala Gróf *Telki Sándor* Úr ö Nagyságának szabadulása felől, melly tökéletesen igaz; tsak hogy a' Német hírek szerént el-hibáztván. — Nem a' kettős házaságért tartatik vala fogva, hanem edgyébért, és nem az első (a' meg-hólt) hanem második Hitefsének kérésére nyerte szabadulását. — Ezen ígékről: *Adjátok-meg a' Tsászárnak a' mi a' Tsászáré, és az Istennek a' mi az Istené*, edgy Horváth Országi *Bedeniki* Papnak a' közelebb múlt Novembernek 28-dikán mondott, és ez alatt a' titulus alatt: *Cicero pro domo sua* — kezünkben, 's a' Bétsi prédikátzió rostában forgó prédikátziójára tsak alig ha az azt halgató Angyalok közzüli valamellyik elnem mosojodta magát. Edgy, két szót íktatunk tsak ide belőlle, a' többit-is lehet ebből meg-ítélni: — „Keresztyén halgatóim! Ezekben az ígékben a' KRISTUS 2 dolgot parantsól, t. i. *Adjátok-meg a' Tsászárnak 's t. — az Istennek a' mi 's t.* A' Tsászárnak megadtátok az övét, mikor az adót le-fizettétek, katonai szolgálatotoknak eleget tetettek — de az ISTENNEK-is meg-kell adni az övét. Ti köztetek, és az Isten között én vagyok a' közben járó; én viszek raportot az ISTENNEK a' ti jó, vagy gonosz tselekedeteitekről; tehát én az Istennek képét viselem köztetek, és néki Komissáriusja vagyok Bedenikben: adjátok-meg hát, az Istennek, az az nékem a' mivel tartoztok. Ha a' Tsászárnak meg-nem fizettek, katonai szolgálatotokat véghez nem viszitek, úgy-é meg-veret a' Kapitány? mennél inkább meg-fog az Isten büntetni titeket, ha nékem az ő földi Komissáriusának azt, a' mivel tartoztok meg-nem fizetitek. Meg-büntettek pedig nem tsak a' következő, hanem a' jelen-való élet-

életben-is; mert ma lesz a' napja, hogy a' Kapitányotoknak panaszt teszek, és azon kívül, hogy mindenitek (kik még adósok vagytok) 25-töt kap, mindent meg-kellettik fizetnetek: a' más életben pedig jeges vízben fereztettek, és égő kementzében fogtok égettetni 's t. El-mondván a' bérekefztő ígét az Áment, mind azoknak, valakik adósok valának, felolvasá neveiket: *Gyurits János* 2 köből búzával, ez 's ez *I fzekér fával*, zabbal 's t." Ezen a' Horvátok meg-rettenvén minden fizetését meg-vivék a' Papnak, 's így adák-meg az Istennek a' mi az Istené.

— A' Grátzi Fő-Püspök Gróf *Arkó* az *Emisi* Papi-gyülekezethez és tzelhoz nyilvánóságoson hozzá álván, a' maga által-állását annak okaival edgyütt a' F. Udvarhoz bé-nyújtotta; melly annál nagyobb újság, mennél bizonyosabb, hogy még a' F. Ts. és Királyi örökös Tartománybéli Püspök Urak között fenki más azon Német Országi Papi gyűléshez magát nem ajánlotta ezen kívül, és ez az első. — Az Olasz Országi Török-fogoly-fzolgákat a Marokkai Tsászár 100 ezer Piásteren vásárlotta-meg. — Az esztendei jövedelem Gallitziából 4 millióra mégyen; mellynek nagyobb részét a' dohánynak és sónak lehet közfönni. — Edgy német levélből olvasom, hogy Magyar Országban kenyér-sütő legények szedetnek a' Regementekhez, a' hadi Mund-femle sütésre. — Török-fzen-Miklosról írják, hogy már itten-is a' búzának köble 8 Márjás. — Valahonnan csak a' 2 Magyar Házából levelet vészünk, mindenütt a' hofzfzas es-sözésről panaszólkodnak, és félnek, ne hogy a' jelenvaló esztendő-is ez-által terméketlenné tétessék. Már 14 napja, hogy Bétaben-is majd minden órában húl a' víz a' levegőből; árad a' Duna; sőt a' Komáromi levelek szzerént, már vág ki-felé a' *Vág* vize, 's fé-

's féltő, hogy a' Duna-is halat viszen kenyér helyet. Pofony Vármegyének Tsalóköz nevű fél-szigetbéli lakosinak. — A' közelebb múlt Szeredán érkezék Bétsbe Kiovból edgy Frantzia Kurir, kí a' Bétsi Frantzia követnek levelet hoza. Oly rosznak mondja lenni az útat, hogy 19 nap és éjj alatt alig érkezhete-meg. Ennek tulajdon szája vallása; hogy Asiából és Európából Kiovba gyült és szüntelen gyülő népnek fokasága olly nagy, hogy a' szállások arra majd minden hitel-felett való. Ugyan akkor érkezék-meg a' Török országi posta-is, melly még 24-dik Márt. indult vala-meg. Az ezzel érkezett Levelekből ertyük, hogy a' *Málta* szigetbéliekhez küldött Muszka követ *Pfaró Úr-is* edgy Muszka zászló alatt lévő *Hóllandiai* hajón oda érkezett. Edgy hány napok múlva az ott volt Muszka követ *Butgakov*, és a' F. Ts. és K. Internuncius *B. Herbert Úr* az Effenditől el-bútsúzván, ugyan ezen *Hóllandiai* hajóba ülének, hogy mennél hamarébb a' világ 2 tsudájának udvarlásokra mehefsenek. — Éppen 100 esztendeje — 1687-ben — hogy a' *Krimiai Kánok* adót vetettenek vala a' Muszkákra; melly besteléségnek enyhítésére a' Nagy *PETER Tsászár Gallitzin* Generálífsát 30 ezer néppel küldötte vala az ott lévő határ-szélekre, hogy ott várat építvén, a *Tatároknak* ellent álhasson: imé 1787-dikben a' Nagy *Katharina* mégyen, mint jobbágyihoz, a' *Tatarokhoz*, az egész világ' fejeitől késértetvén, hogy ötet Királynéjoknak esmérjék. — Azon Muszka Kurir, kí a' Tsászárnénak *Bessarábiai* prétenziójával *Konstánztinápolyba* ment vala, 4-dik Ápr. már *Bukarestbe* visszsa-érkezett vala.